ปัจจัยที่มีผลต่อการพบลูกน้ำยุงลาย พื้นที่เขตรับผิดชอบ
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านแซร์สเบาว์ ตำบลดงรัก อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ

นางสาวอุมาพร สอนดอนไพร*

*นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ, โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านแซร์สเบาว์

โทร: 0942581123; Email: 573319044@scphub.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional survey) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความชุกชุมของลูกน้ำยุงลายและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการพบลูกน้ำยุงลายในพื้นที่เขตรับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านแซร์สเบาว์ ตำบลดงรัก อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ ดำเนินการศึกษาใน 3 หมู่บ้าน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 159 หลังคาเรือน ซึ่งคำนวณตามสัดส่วนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในแต่ละเขตพื้นที่รับผิดชอบ โดยสุ่มตัวอย่างหลังคาเรือนด้วยวิธีง่ายแบบไม่ใส่คืน (Simple random sampling without replacement) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ตัวแทนครัวเรือน และแบบสำรวจลูกน้ำยุงลาย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และสถิติอ้างอิง ได้แก่ Chi-square test และ Multiple logistic regression (แบบถอยหลัง)

ผลการศึกษาพบว่า ภาชนะที่มีสัดส่วนการพบลูกน้ำยุงลายมากที่สุดคือภาชนะน้ำใช้ ค่า CI = 12.16 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์รายตัวแปรพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 4 ปัจจัย ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนห้องน้ำ จำนวนภาชนะใส่น้ำ และการจัดการวัสดุเหลือใช้ และเมื่อนำปัจจัยทั้ง 4 เข้าสู่การวิเคราะห์ด้วย Multiple logistic regression พบว่า มีเพียงปัจจัยด้านจำนวนห้องน้ำ ที่คงความสัมพันธ์กับการพบลูกน้ำยุงลายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยครัวเรือนที่มี 2 ห้องน้ำมีโอกาสพบลูกน้ำยุงลายสูงกว่าครัวเรือนที่มี 1 ห้องน้ำถึง 28.63 เท่า (Odd Ratio = 28.63 95 % CI. = 10.53-77.82 P value < 0.001)

ดังนั้นควรให้ความสำคัญกับการจัดการภาชนะและแหล่งน้ำขังในห้องน้ำ โดยเฉพาะในครัวเรือนที่มีห้องน้ำตั้งแต่ 2 ห้องขึ้นไป เพื่อลดโอกาสการเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย และควรศึกษาแนวทางหรือขั้นตอนที่เหมาะสมสำหรับการวางแผนดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคในพื้นที่ต่อไป

คำสำคัญ: ปัจจัยที่มีผล, ลูกน้ำยุงลาย